

Oběhová soustava

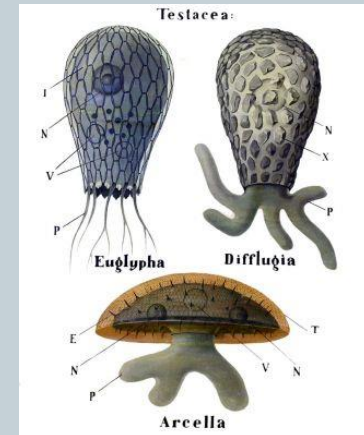
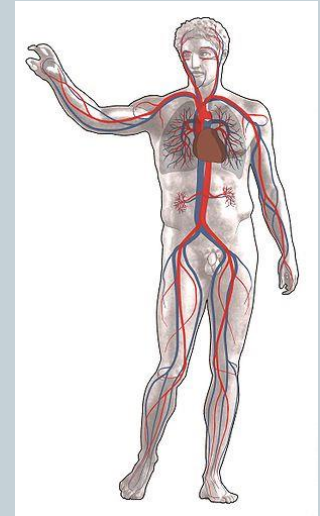
**SPECIÁLNÍ ZOOLOGIE BEZOBRTLÝCH
MARTIN VAŠÍČEK**

26.11.2014

Co je oběhová soustava

- cirkulační aparát organismů
- udržuje stálost extracelulárního prostředí
- úkoly v organismu:
  - Rozvod plynů (kyslíku, CO₂)
  - Rozvod živin a metabolitů
  - Rozvod látkových signálů a tepla
  - Odvod splodin metabolismu
  - Obranná reakce
  - Hydrostatická kostra
- nezbytná u organismů, kde nestačí prostá difuze

hlístice, vrtejši a další....

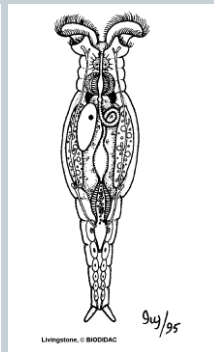

hlístice (Nematoda)

- primární cévní dutina: pseudocoelomová tekutina
- cirkulace pohybem těla
- stejně i u Priapulida, Eurotifera, Seisonidea

© David H. Funk

vrtejši (Acanthocephala)

- kanály procházející syncytiální epidermis, rozvádí živiny
- pohyb tekutiny zajišťován tělní svalovinou

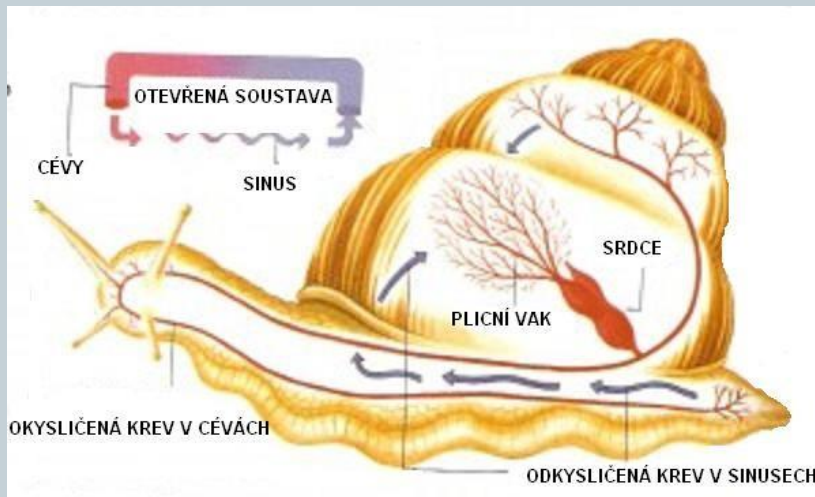

měkkýši (Mollusca)

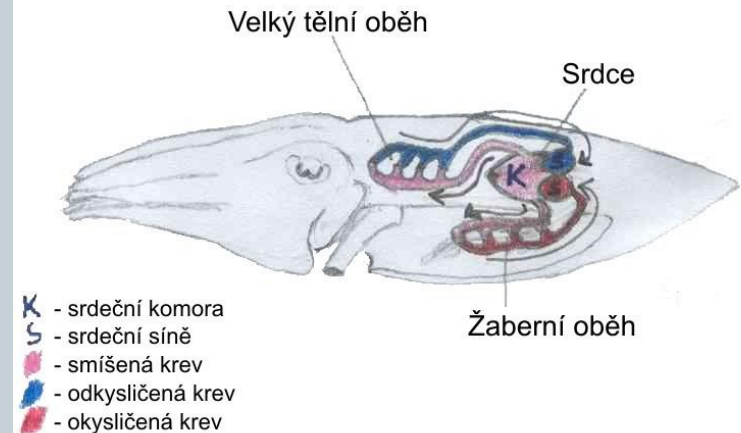

- CS otevřená (částečně uzavřená)
- srdce žene hemolymfu anteriorním směrem
- srdce rozděleno na komoru a předsíně (počet = počet žaber)
- okyslíčí se v žábách nebo plicních vacích

- okysličená a odkysličená hemolymfa částečně vedeny odděleně
- téměř uzavřená CS u hlavonožců

Schéma krevního oběhu hlavonožců

Sipunculida, Echiurida

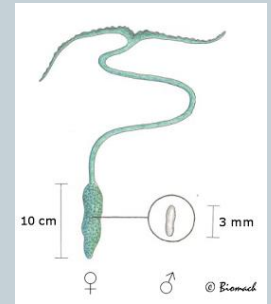
sumýšovci (Sipunculida)

- dvě célové dutiny plní fci oběhové soustavy
- kompenzační vak zajišťuje pohyb tekutiny v célovu
- prokázán pohyb kyslíku mezi célovu
- kyslík předáván z célovu zvláštními dutinami

rypohlavci (Echiurida)

- téměř uzavřená CS
- ve většině částí těla jsou cévy:
  - ✦ cévy proboscisu
  - ✦ dorzální céva
  - ✦ ventrální céva
- na povrchu cév je extracelulární matrix
- hemolymfa je bezbarvá
- její pohyb je zajišťován tělním svalstvem

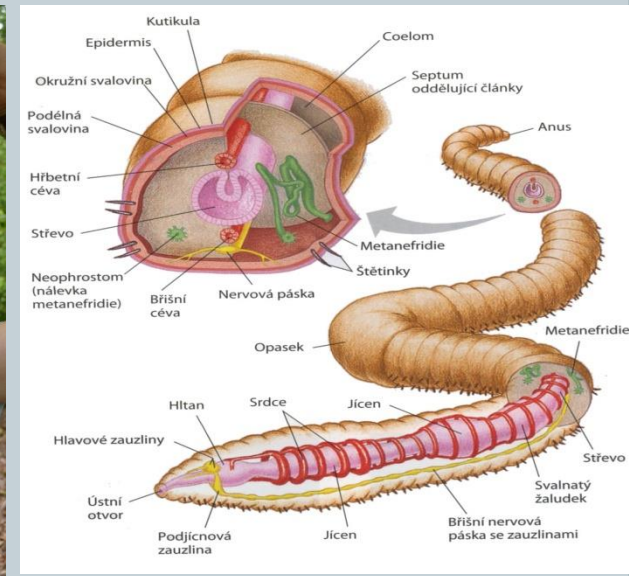

kroužkovci (Annelida)

- první uzavřená CS (prakticky téměř uzavřená – v oblasti blízko střeva není hemolymfa na malém úseku uzavřená v cévách)
- dorzální céva – hemolymfa anteriorně
- ventrální céva – hemolymfa posteriorně
- spojeny prstenovými cévami a sinem v blízkosti střeva
- u Clitellata systém kapilár pod integumentem pro příjem kyslíku přes kutikulu

- cévy jsou opatřené peristaltickými tělisky
- epitel sousedící s céloem je někdy osvalený a slouží tak jako srdce
- u malých kroužkovců CS chybí

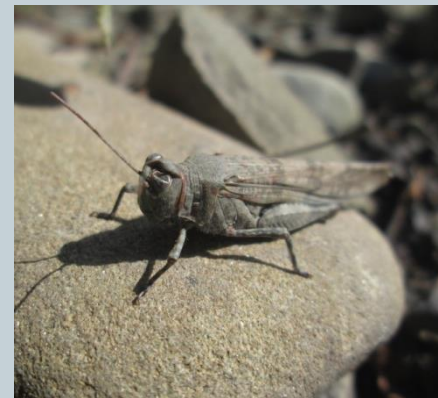
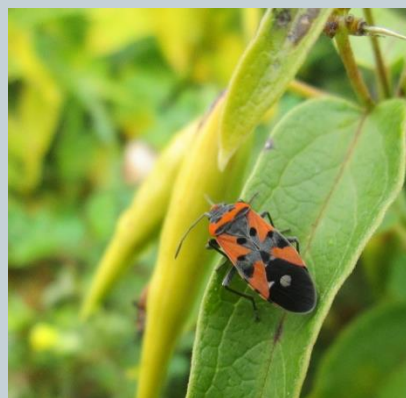
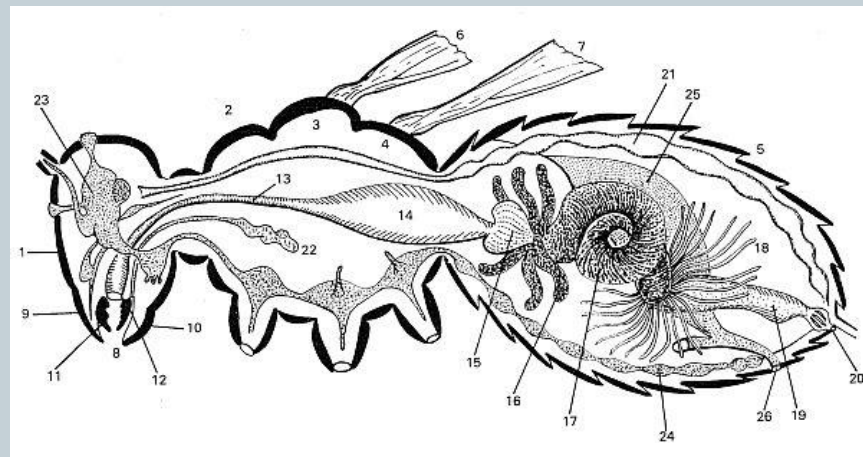
členovci (Arthropoda)

- dorzální srdce s ostiemi a otevřený CS
- cévy propojují různé tělní dutiny
- hemolymfa omývající všechny tkáně
- CS závislá na úrovni dýchacích orgánů

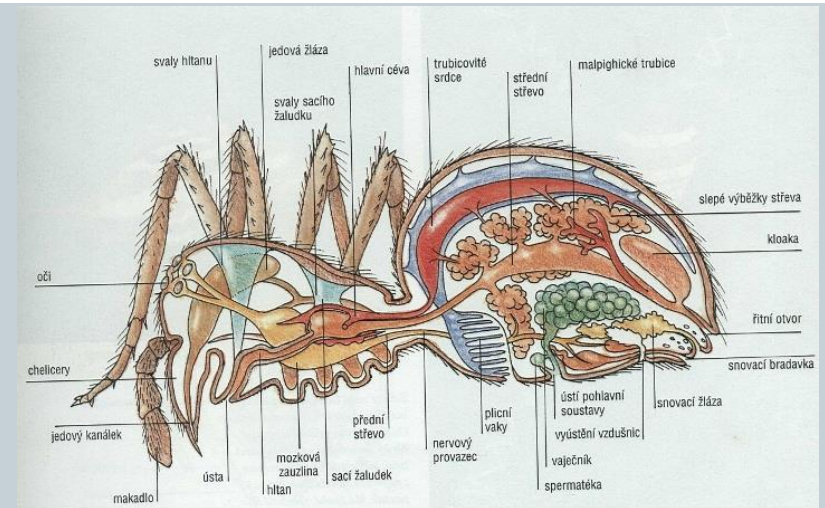
- perloočky a buchanky
- vyšší korýši, pavouci, štíři
- hmyz (redukce cév kvůli tracheím)

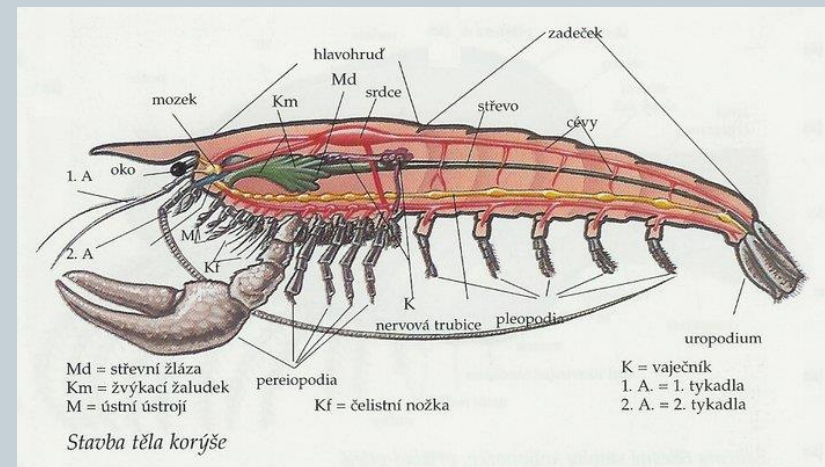

členovci (Arthropoda)

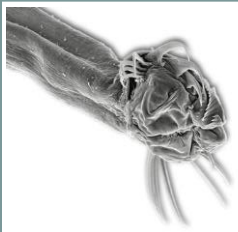
- u klepítkatců i stonožkovců cévy téměř nejsou (jen srdce), u velkých korýšů naopak dobře vyvinuty

vnitřní stavba - Rod Preston-Mafham Kniha o pavoucích a štírech

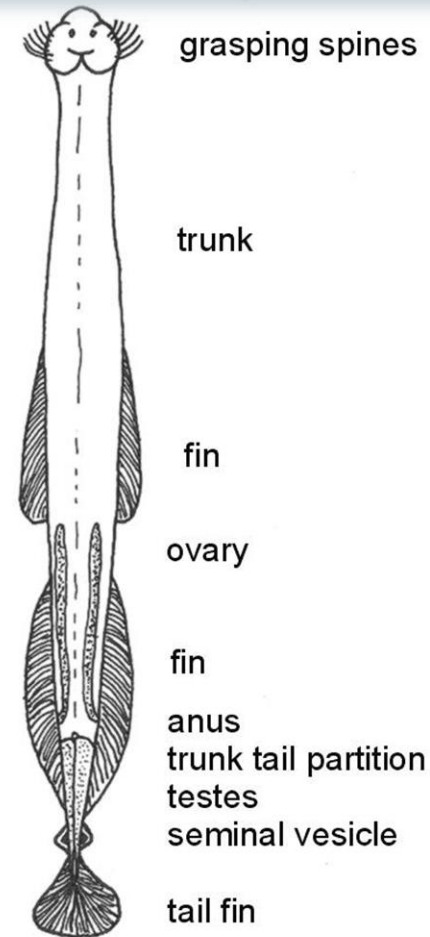
ploutvenky (Chaetognatha)

- oběhová soustava neprozkoumaná
- trupem prochází primární tělní dutina – hemální systém
- hypotéza o pohybech trupu umožňujících pohyb tekutiny

© Steven Haddock
haddock@fas.harvard.edu

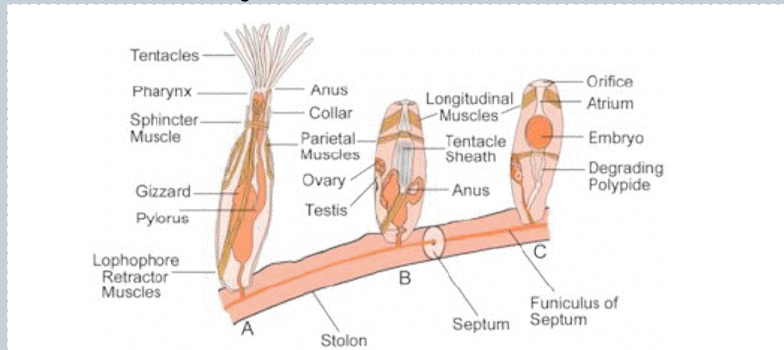

Bryozoa a Phoronida

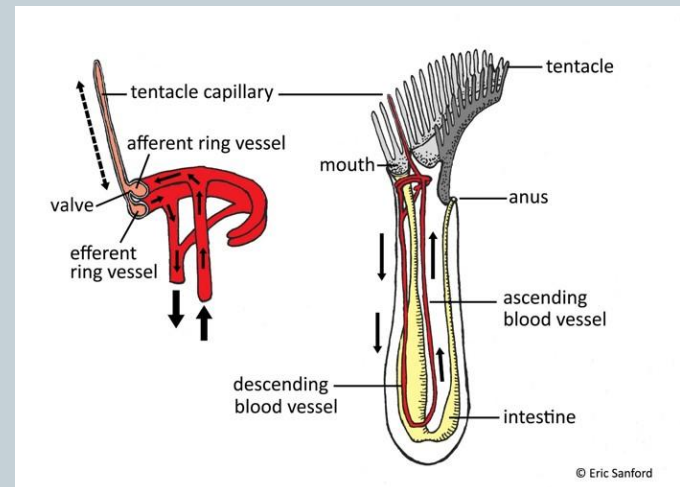
mechovnatci (Bryozoa)

- célová dutina může hrát opět významnou roli pro transport látek a plynů
- metacoel zahrnuje funiculus – trubicovitou část, jenž spojuje jedince v kolonii (předávají si ním živiny)

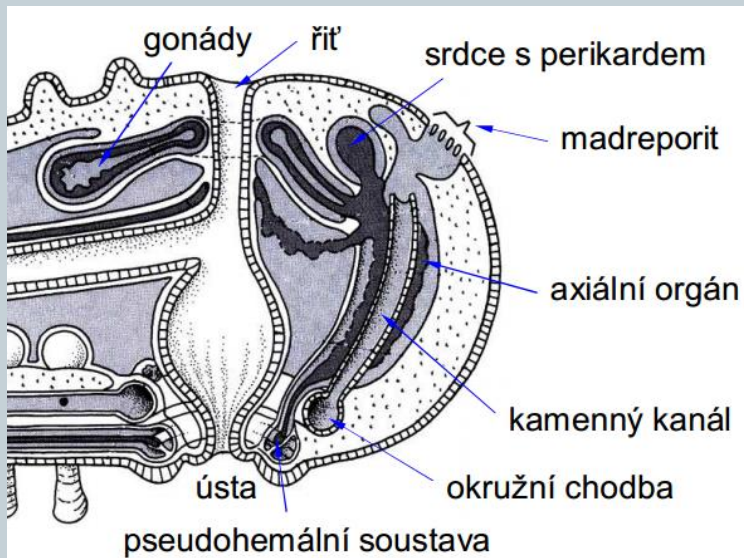
chapadlovky (Phoronida)

- cévy i krevní siny
- kyslík v hemolymfě vázán hemoglobinem v chapadlech a rozváděn do těla
- nemají srdce, ale myoepitel v blízkosti coelomu, který zajišťuje cirkulaci

ostnokožci (Echinodermata)

- pseudohemální systém s coelomovými dutinami
- srdce pumpující hemolymfu (není u sumýšů a liliců)
- u sumýšů je hodně kontraktilních cév

Děkuji za pozornost

